

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΠΑ.Λ (ΟΜΑΔΑ Α)
ΤΡΙΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2012
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο συγγραφέας πραγματεύεται την ουσία του λόγου ως συνισταμένης της σκέψης και της ομιλίας. Ο λόγος μαρτυρεί τον χαρακτήρα, τον τρόπο σκέψης και το μορφωτικό επίπεδο του ανθρώπου. Κι αυτό γιατί η γλώσσα και η έκφραση είναι αλληλένδετες με την ποιότητα της σκέψης του. Η τελευταία καθορίζεται από την κληρονομικότητα, αλλά και από την αγωγή που λαμβάνει κανείς από την αρχή της ζωής του. Ο συγγραφέας καταλήγει εξαιρώντας τον ρόλο της αγωγής στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ανθρώπου.

B1.

Ο τρόπος που κάθε άνθρωπος εκφράζεται αποκαλύπτει στοιχεία του χαρακτήρα του και αυτό γιατί η οργανωμένη σκέψη του αποτυπώνεται στον εναργή τρόπο ομιλίας του. Δηλαδή, το πλούσιο λεξιλόγιο ισοδυναμεί με οξεία σκέψη και νόηση και υποδηλώνει άτομο με φαντασία και παρρησία. Αντιθέτως, η ανεπάρκεια γνώσεων, η ημιμάθεια και οι περιορισμένες διανοητικές ικανότητες γίνονται αμέσως αντιληπτές παρατηρώντας τον τρόπο που κανείς αρθρώνει το λόγο του. Επομένως, η γλώσσα ως μέσο έκφρασης του πνεύματος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα διακριτικά γνωρίσματα κάθε ανθρώπου.

B2.

Στην πρώτη παράγραφο χρησιμοποιείται η επίκληση στην αυθεντία. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά σε τμήμα περιεχομένου του έργου «Σοφιστής» του Πλάτωνα («Και τα δύο...Σοφιστής»), διατυπωμένη σε πλάγιο λόγο, προκειμένου να επικυρώσει ότι σκέψη και ομιλία συνυφαίνονται στην έννοια «λόγος» («Δεν είναι καθόλου τυχαίο...ομιλία»). Με αυτό τον τρόπο ο συγγραφέας προσδίδει κύρος και αξιοπιστία στο λόγο του.

B3.

α) ΣΥΝΩΝΥΜΑ

εκφράζεται – εκδηλώνεται / επικοινωνεί
θάρρος – τόλμη / σθένος
κύριο – πρωταρχικό / πρωτεύοντα / βασικό
αποφασιστική – καθοριστική / νευραλγική
παρέχουν – προσφέρουν / εξασφαλίζουν / εφοδιάζουν

β) ΑΝΤΩΝΥΜΑ

άστοχο – εύστοχο / επιτυχές
κρύψει – φανερώσει / αποκαλύψει
φτώχεια – πλούτος / αφθονία
σωματικές – πνευματικές / διανοητικές
φυσικό – τεχνητό / επίκτητο

B4. Πλαγιότιτλος:

Ο ρόλος της αγωγής στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου

Γ1.

Το είδος κειμένου που απαιτείται για την ανάπτυξη του θέματος είναι **άρθρο** που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα. Άρα, επιβάλλεται η διατύπωση τίτλου.

ΤΙΤΛΟΣ:

Η Γλώσσα των Νέων Σήμερα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Αναφορά στη φύση των νέων και την τάση τους να διαφοροποιούνται από το σύνολο, πράγμα που αντανακλάται και στον τρόπο διαχείρισης του λόγου.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ:

Αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ιδιολέκτου των νέων, όπως χρήση νεολογισμών, χρήση τεχνικών όρων, ξενισμών. Επισήμανση φαινομένων συντόμευσης λόγου, συνθηματολογίας και ιδιαίτερου κώδικα επικοινωνίας για τη διάκρισή τους από τους μεγαλύτερους κ.α.

ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ (Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Λόγοι χρήσης ξεχωριστού τρόπου γλωσσικής επικοινωνίας):

- Ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία των νέων και τάση για καινοτομία, διαφορετικότητα, πρωτοτυπία
- Ανάγκη να ενταχθούν σε μία ομάδα για την απόκτηση ταυτότητας και αυτοπροσδιορισμού
- Τρόπος αντίδρασης σε φαινόμενα συμβατισμού (π.χ. ξύλινος λόγος πολιτικής ηγεσίας, απρόσιτος λόγος πνευματικών ηγετών κ.α.)
- Έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας (απουσία διαλόγου κατά τη διδακτική διαδικασία, έμφαση στις τεχνοκρατικές επιστήμες κ.α.)
- Ρόλος των ΜΜΕ (συνθηματοποιημένος λόγος διαφήμισης, χαμηλή γλωσσική ποιότητα εκπομπών, ξενομανία, μόδα-πρότυπα, κακοποίηση γλώσσας από τηλεοπτικά πρόσωπα, κυριαρχία εικόνας κ.α.)
- Κατάχρηση τεχνολογίας (ακατάπαυστη χρήση διαδικτύου, κινητής τηλεφωνίας και χρήση ψυχρής ορολογίας-τυποποίηση λόγου κ.α.)
- Κρίση ηθικών αξιών που αντανακλάται στην ποιότητα του λόγου (υποτίμηση της γλώσσας ως δημιουργικού μέσου επικοινωνίας, υποβάθμιση γλωσσικού ενστίκτου, χρήση ανάρμοστων γλωσσικών μέσων κ.α.)
- Επίδραση του πολιτισμού των τεχνολογικά και οικονομικά αναπτυγμένων χωρών (επιβολή γλώσσας, νοοτροπίας και συνηθειών κ.α.)
- Απομάκρυνση από την παράδοση και τις αξίες του παρελθόντος (πνευματική και ηθική αλλοτρίωση)

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στην καλλιέργεια της γλώσσας των νέων σήμερα:

- Ανθρωπιστικός ρόλος παιδείας: Έμφαση στη γλωσσική διδασκαλία, στις ανθρωπιστικές επιστήμες, διαλογική διδακτική διαδικασία, εμπλουτισμός βιβλιοθηκών, παροχή ερεθισμάτων για τη δια βίου καλλιέργεια της γλώσσας κ.α.

- Ρόλος οικογένειας: Διεξαγωγή διαλόγου, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, ενεργοποίηση κριτικής σκέψης, πολιτιστικά ερεθίσματα κ.α.
- Μ.Μ.Ε.: Εφαρμογή κώδικα δεοντολογίας που προωθεί το σεβασμό στη γλώσσα, αναβάθμιση τηλεοπτικών προγραμμάτων, αφύπνιση γλωσσικής συνείδησης, προβολή γλωσσικής παράδοσης κ.α.
- Πνευματική ηγεσία: Πηγή έμπνευσης για τον τρόπο γλωσσικής έκφρασης, δημιουργική χρήση λόγου, επαφή με νεολαία, παροχή ερεθισμάτων για γλωσσική καλλιέργεια
- Πολιτική ηγεσία: κρατική μέριμνα για τη διοργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων, ημερίδων σχετικών με την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα γλώσσας, βελτίωση εκπαιδευτικού συστήματος, αναβίωση πολιτιστικού παρελθόντος για την αφύπνιση των νέων ως προς τη διάσωση και διαφύλαξη της γλωσσικής κληρονομιάς τους κ.α.
- Ατομική πρωτοβουλία: Επανειράρχηση αξιών και προτεραιοτήτων ως προς τη βελτίωση της ποιότητας ζωής (επικοινωνία, τρόπος σκέψης, έκφραση), δημιουργική αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου μέσα από την επαφή με τις τέχνες, τον πολιτισμό και τα γράμματα, διά βίου παιδεία, αποφυγή μαζοποίησης, διατήρηση και καλλιέργεια ατομικής γλωσσικής ταυτότητας κ.α.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Αναφορά στη σημασία της διαφύλαξης του ιδιαίτερου τρόπου επικοινωνίας των νέων υπό την προϋπόθεση του σεβασμού στη γλωσσική ποιότητα που απορρέει από την ελληνική παράδοση και την ιστορία του πολιτισμού μας και στη συστράτευση όλων των πνευματικών φορέων για τη σφαιρική διαμόρφωση της προσωπικότητας των νέων, ώστε αυτή να αντανakλάται και στο λόγο τους.